

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága  
mint felülvizsgálati bíróság  
Pfv.VI.22 174/2009/11.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Dvorák Lajos ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Fridrich Katalin Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Fridrich Katalin ügyvéd által képviselt alperes ellen kölcsön megfizetése iránt a Városi Bíróságnál 2.P.20 329/2009. szám alatt folyamatban volt és másodfokon a Megyei Bíróság 4.Pf.23 705/2009/5. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - a 2010. évi szeptember hó 7. napján megtartott tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy külön felhívásra fizessen meg az államnak 262 800 (kettőszázhatvankettőezer-nyolcszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

I n d o k o l á s :

A felperes 2006. augusztusától munkaviszonyban állt az alperessel, majd a felek és a felperes élettársa megbeszéléseket folytattak egy gravírozógép megvásárlásáról. A vételhez a felperes részletekben összesen 4 380 000 forintot utalt át az alperes részére, aki abból megvásárolta a gépet. A vétel után az alperes visszaigényelte az áfa-t, az így befolyt pénzüsszegekből számítástechnikai eszközöket vásároltak, amelyek a felpereshez kerültek. 2007. augusztusában a felperes a gépet - néhány alkatrész és program kivételével - az alperes telephelyéről a lakására szállította.

A felperes keresetében 4 380 000 forint kölcsön és kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest, elsődlegesen kölcsön, másodlagosan jogalap nélküli gazdagodás jogcímén.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította és a felperest marasztalta a perköltségekben. Az ítélet indokolása szerint a felperes nem tudta bizonyítani azt az állítását, amely szerint a pénzt az alperes részére olyan feltétellel adta volna kölcsön, hogy a társaság tagjává válhat. Elfogulatlannak nem tekinthető élettársa előadása ennek igazolására nem volt elegendő, de a jogcím és az összegaszerűség tekintetében egyébként is bizonytalan, ellentmondásos volt. A gravírozógép és az áfa visszaigénylésből vett eszközök a felperes birtokában vannak, azokkal ő rendelkezik, így nem állapítható meg, hogy az alperes a rovására vagyoni előnyhöz jutott volna.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és a felperes illetékfizetési kötelezettségét 262 800 forintra leszállította, míg egyebekben azt helybenhagyta.

Az ítélet indokolásában kifejtette, hogy azok a tények, amelyek szerint a felperes által átutalt pénzből az alperes a gépparkjából egyébként hiányzó gravírozógépet megvásárolta, amely addig, amíg a felperes az alperesnél munkát végzett az alperes telephelyén volt elhelyezve és azt az alperes állóeszközeként tartotta nyilván, továbbá az áfát is visszaigényelte utána, amiből számítástechnikai eszközöket vásároltak, még együttesen sem teszik igazolttá a felperes kölcsönre tett előadását. A felperesnek azt kellett volna bizonyítania, hogy ezen tények alapján az alperes 4 380 000 forint megfizetésére köteles, de bizonyítási kötelezettsége körében a könyvszakértő kirendelésén túl egyéb bizonyítási indítványa nem volt. Utalt arra, hogy a gép felperes általi birtokban tartása az azon fennálló tulajdonjog kérdését önmagában nem dönti el, nem következik abból a felperes rendelkezési joga. Alapos volt azonban a fellebbezés a felperest terhelő illetékfizetési kötelezettség vonatkozásában, ezért e tekintetben az elsőfokú bíróság ítélete megváltoztatásra került.

A jogerős ítélettel szemben a felperes terjesztett előfelülvizsgálati kérelmet és kérte annak megváltoztatásával a keresetének helytadó ítélet meghozatalát, vagy az első és másodfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését.

Álláspontja szerint az eljáró bíróságok nem folytatták le a Pp. 163. §-a (1) bekezdésének megfelelő eljárást annak tisztázására, hogy az átvett pénzeket az alperes tulajdonváltozással saját vagyonaként vételezte-e be, mert ez a pénz átvételéből még nem állapítható meg. Kölcsön esetén a kölcsönösszeg a hitelező tulajdonából az adóséba kerül, akit visszafizetési kötelezettség terhel. Megállapítható lett volna ez a kérdés, ha tisztázásra kerül a gép tulajdonjoga, mert elképzelhetetlen, hogy azt az alperes a felperes tulajdonát képező pénzből vásárolta meg a saját részére. Ennek tisztázása nélkül azonban a tényállás nincs felderítve és megalapozatlanul került elutasításra - bizonyítatlanság okán - a kölcsönszerződésre alapított igény.

Az elsőfokú bíróság nem tett eleget a Pp. 206. §-ának (1) bekezdésében írt mérlegelési kötelezettségének, nem derült ki az indokolásából az, hogy mely bizonyítékokat fogadott el és miért. Önmagában a tanú érdekeltségéből nem következik, hogy előadásának nincs bizonyító ereje, a vallomásbeli pontatlanságok pedig egyéb bizonyítékokkal tisztázhatóak lettek volna, elmaradt továbbá az ellentmondások feloldására a Pp. 173. §-ának (4) bekezdésében foglaltak alkalmazása. Ezeket a mulasztásokat a másodfokú bíróság nem értékelte és abszurd az az álláspontja, amely szerint azért nem fogadható el a felperes kölcsönre tett előadása, mert azt a szintén elfogult alperesi képviselő vitatta.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a felperes követelésének jogcíme akár megállapítható is lett volna, az ítéletek nem felelnek meg a Pp. 253. §-ának (2) bekezdésében foglalt követelményeknek. A pénzt a felperes nem vitatottan az alperes rendelkezésére bocsátotta, de a jogerős ítélet szerint abból, hogy a pénzt az alperes a nyilvántartásába vette és a gép vásárlására használta fel, ami után az áfá-t is visszaigényelte, nem következik az, hogy a tartozatlanul átvett pénzt vissza kell fizetnie. A tulajdonszerzési jogosultságokat jogszabály tartalmazza és kérdéses, hogy ellenszolgáltatás és visszafizetési kötelezettség nélkül miért juthatna az alperes tulajdonába ilyen összeg. Szóba került a felek között a felperes jövőbeni tagsági viszonyának létesítése, amely nem felfüggesztő, hanem bontó feltétel volt, ugyanis a tagsági viszony létrejötte esetén az alperesnek a vagyonából kellett volna a pénzüsszeget visszafizetnie, hogy azt a felperes tagi törzsbetétként vigye a cégbe. Ennek megghiúsulása folytán azonban a kölcsönszerződés szerinti visszafizetési kötelezettség áll fenn.

A felperesre háruló egyoldalú bizonyítási teherre vonatkozó megállapítás sérti a Pp. 164. §-ának (1) bekezdésében foglaltakat, a felperes pedig a Ptk. 523. §-ának (1) bekezdése szerinti feltételek fennállta tekintetében az őt terhelő bizonyítási

kötelezettségnek eleget tett. Ellentmondásos a jogerős ítélet, mert nem állapította meg a kölcsön jogcímét, de a jogcím hiányát sem vélte elfogadhatónak, így a felperes anyagi vesztesége nem orvosolható.

Az utóbb - a felülvizsgálati kérelem benyújtására nyitva álló határidő letelte után - 2010. április 9-én beérkezett beadványában utalt arra is, hogy a jogerős döntés kihat **S. P.** tulajdonjogára, így a Pp. 51. §-ának a/ pontja szerinti kötelező pertársaság szükségessége merül fel, a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése ezért is indokolt.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult, a felülvizsgálati eljárásban perköltség iránti igénye nem volt.

A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

A felperes felülvizsgálati kérelmében elsősorban a kölcsönszerződés létrejötte körében megállapított tényállást vitatta. A felülvizsgálati eljárás során azonban általában nincs helye felülmérlegelésnek, a bizonyítékok ismételt egybevetésének és értékelésének, erre csak a tényállás feltáratlan volta vagy a mérlegelés körébe vont bizonyítékok nyilvánvalóan okszerűtlen, iratellenes vagy logikai ellentmondásokat tartalmazó értékelése adhat alapot.

A Ptk. 523. §-ának (1) bekezdése szerinti kölcsönszerződés létrejöttét - személyes meghallgatása során - a felperes sem állította. Nem jött létre a felek között egybehangzó akaratnyilvánítás kölcsönről, nem állapodtak meg visszafizetési határidőben, kamatban, azaz a kölcsönszerződés létrejöttéhez szükséges feltételekben. Nem került igazolásra az sem, hogy a feleknek arra irányult volna a megállapodása, hogy a felperes az alperesi cég tagja lesz, vagy ennek elmaradása esetén megkapja a gép árát.

A Pp. 164. §-ának (1) bekezdése szerint az alperes tagadásával szemben e vonatkozásban a felperest terhelte a bizonyítási kötelezettség, amelynek a jogerős ítélet helyes megállapítása szerint valóban nem tudott eleget tenni. Az alperesre nem hárult bizonyítási teher, ügyvezetőjének nyilatkozata nem bizonyíték volt, hanem az alperes saját előadása. Önmagában az a tény, hogy a felperes pénzt adott át az alperesnek, amelyből az alperes által vagy közreműködésével gép került megvásárlásra, az egyik előadást sem támasztja alá. Az, hogy a gép hol van állóeszközként nyilvántartásba véve, annak tulajdonjogát nem dönti el, míg a

visszaigényelt áfa összegéből az alperes - a felperes által nem vitatott - nyilatkozata szerint a felperes részére vásároltak számítástechnikai eszközöket.

A felperes élettársa az ügyben érdekelt, ezért elfogulatlan tanúnak nem tekinthető, de a felperes által állított szerződés létrejötte az ő előadása alapján sem állapítható meg. Nyilatkozata szerint a gépet azért szállították el az alperestől, mert úgy vélték, hogy az az övéké. Utalt ugyan zálogra, de az alperes birtokában lévő gépre törvényi zálogjog nem illette meg a felperest és arra a Ptk. 254. §-ának (2) bekezdése szerint megkövetelt írásbeli szerződés sem jött létre, így ez nem képezhetette alapját a gép elszállításának.

Az a tényelődés, hogy felmerült a felperes tagsági viszonya az alperesi cégben, illetve valamiféle közös gazdasági tevékenység, vagy együttműködés a felek között, egyrészt szintén megkérdőjelezte, hogy a megállapodás kölcsön lett volna, valamint egyértelműen kizárta a Ptk. 361. §-a (1) bekezdésének, a jogalap nélküli gazdagodásnak, mint kisegítő jogcímnek az alkalmazhatóságát, hiszen a felek szerződéses viszonyban álltak. Tény azonban az is, hogy a felperes által kifizetett gép a felperes birtokában van, azt az alperes nem is követelte vissza, sőt a visszaigényelt áfából vásárolt eszközök is az ő birtokába kerültek, azaz a rendelkezésre álló adatokból nem állapítható meg az alperes oldalán gazdagodás bekövetkezte.

Egyéb bizonyítási indítvány a szakértő bevezetésén felül felperesi részről nem volt, ez azonban valóban indokolatlan lett volna, hiszen csak egy, az alperes által sem vitatott tény tisztázására szolgálhatott. A Pp. 173. §-a (4) bekezdésének alkalmazása nem kötelező, csak lehetőség, ha az a tényállás tisztázása végett szükséges. Az esetlegesen megalapozott felperesi igény érvényesítéséhez szükséges valós jogcím meghatározása pedig nem a bíróság, hanem a felperes, illetve jogi képviselője feladata.

A felülvizsgálati kérelem előterjesztésének határideje a Pp. 272. §-ának (1) bekezdése szerint hatvan nap, a felperes kötelező pertársaság vonatkozásában tett kiegészítése tehát elkészt. A felperes által érvényesíteni kívánt kötelmi jogcím esetében azonban élettársa kötelező perbenállása nem volt szükséges, hiszen a per egyrészt csak a peres felek jogviszonyát döntötte el, másrészt a felperes és az élettárs előadása szerint a pénzt az élettárs a felperesnek adta át, amellyel ezt követően a felperes rendelkezett.

A Legfelsőbb Bíróság ezért a kifejtettekre tekintettel a jogszabályoknak megfelelő jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Kötelezte, a Pp. 270. §-ának (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban is irányadó Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felperest az Itv. 74. §-ának (3) bekezdése alapján alkalmazott 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése, valamint 15. §-ának (1) és (3) bekezdése szerint az illetékeljegyzési joga folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték állam javára történő megfizetésére.

Az alperes felülvizsgálati költségre nem tartott igényt, ezért egyebekben a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 78. §-ának (2) bekezdése alapján az e tárgyában való határozathozatalt mellőzte.

Budapest, 2010. szeptember 7.

Dr. Kollár Márta sk. a tanács elnöke, dr. Puskás Péter sk. előadó bíró, Tamáné dr. Nagy Erzsébet sk. bíró.

A kiadmány hitelül:

bíróági írnok